

siitä, mitä on kerrottu. Vaaralliset epäuskoiset ohittavat dialektiikan. Juuri skeptikko murhaa valheen.

Silloin, kun sen nimi on ollut jotakin muuta kuin pilaa, filosofiaa on riivannut maanalainen kysymys: entäpä jos tieto olisikin keino syventää ei-tietämistä? Juuri tämä ajatus yksin on erottanut sen pinnallisista asioista maan päällä. Silti filosofian kunnia ja myös häväistys on siinä, että se on etsinyt tietämisen loppua, ei sen enempää.

Kunhan silmiinpistävät sofismit ovat saaneet vapautuksen, dogmatistien ainoa argumentti on se, ettei skeptisismiä ole koskaan *hyväksytty*, ja voimakas argumentti se empiirisestä maustaan huolimatta onkin. Ei ole epäilystäkään, että epäuskon filosofisilla puolestapuhujilla on ollut taipumus käyttää hyväkseen samoja konventioita, joita he väittävät halveksivansa epärehellisen hulluuden suojana. Kuten Sokrateen tapauksessa filosofia pyrki kuorimaan itsensä vapaaksi sofismista myöntämällä oman tietämättömyytensä ikään kuin ei-tietäminen olisi tunnus-tettavaa paatosta. Syvälinen eksanisuus [*eksani* – ”ulkona mielestään”] yksin on tehoavaa skeptisismiä, johon verrattuna skeptiset filosofiat jäävät naiivien uskomusteorioiden saaliiksi ikään kuin uskomus voitaisiin yksinkertaisesti heittää pois tai siitä voitaisiin pidättäytyä. Emme tietenkään tiedä mitään, mutta emme tiedä lähestulkoon edes sitä, eikä pelkkä sen toteaminen paranna puutteenalaisuuttamme millään tavoin. Uskomus ei ole omistamista vaan vankila, ja uskomme edelleen saavutettuun tietoon vielä sen jälkeen, kun olemme intellektuaalisesti kattavasti kieltäneet sen. Kieltäytyminen hyväksymästä vankityrmää ei korvaa reikää seinässä. Vain matkalla tuntemattomaan voi todella paeta vakaumukselta.

Kant pelkää vaarallisia skeptikkoja, ”paimentolaisten lajia, joka halveksii kaikkia paikalleen asettuneita elämäntapoja”². He tulevat erämaatienoolta tiedon tuolta puolen. He ovat tutkimusmatkailijoita, mikä merkitsee myös: valloitusreittejä tuntemattomaan. Juuri näiden epähumanistien kautta valtava äkillinen katkeama,

šamaaninen nolla – antiikin *epokhe* – työntää tarttuvan hulluutensa maan päälle.

Välikäden reportaašin mukaan *epokhe* on Pyrrhonin sana, mutta sen puuttuessa filosofin nimi menettäisi vähäisenkin merkityksensä. Vaikka voidaan väittää, että olemme *epokhesta* Pyrrhonille velkaa, nimi Pyrrhon tulee meille *epokhesta*, tuntemattoman kryptografiana. Jopa ilman Pyrrhonin hiljaisuutta – paljon *syväisempää* hiljaisuutta kuin Sokrateen pidättäytyminen kirjoittamasta – *epokhe* ei varmasti olisi mitään sellaista, mistä voisimme suoraviivaisesti tuntea totuuden, vielä vähemmän metodin tai subjektiivisen tilan.

Epokhe on raportti yhtäkkisestä ja pako.

”1. [...]

2. ”ilmiöiden” maailma on sopeutettu maailma, jonka koemme todelliseksi. ”Todellisuus” piilee identtisten, tuttujen, toisiinsa liittyvien asioiden ja niiden loogiseksi tehdyn luonteen alituisessa paluussa, uskossa, jonka mukaan pystymme täällä arvioimaan ja laskelmoimaan;

3. tämän fenomenaalisen maailman antiteesi ei ole ”toisimaailma”, vaan muodoton, kaavamaisesti mahdoton aistimuskaaoksen maailma – *toisenlainen* fenomenaalinen maailma, meille eräänlainen ”tietämiskelvoton”;

4. kysymyksiin siitä, mitä mahtavat olla asiat ”itsessään”, irrotettuina aistimuksistamme ja ymmärryksen toiminnasta, täytyy vastata kysymyksellä: miten voisimme tietää, että asiat ovat olemassa? Me loimme ”asiuuden” ensimmäisenä. Kysymys kuuluu: eikö voisi olla monia muita tapoja luoda tällainen näennäinen maailma?”³

Kuinka paljon työteliäisyyttä lepääkään haudattuna ajattelun käsitteessä! Aivan kuin koskaan olisi mahdollista *työskennellä asiat kuntoon*. Ulos ei ajatella, ulos mennään ja nähdään sitten (ettei se ollut...).

Bataillen Nietzsche ei ole maallisen järjen vaan šamaanisen uskonnon *locus*: kirjoittaja, joka pakenee filosofiselta käsitteellisyydeltä uloimmille seuduille, ja hank-

TAPANI KILPELÄINEN

Kun tapasin Nick Landin

Tapasin Nick Landin lokakuussa 1997 Coventryssa. Landin olemusta leimasivat vihertävä iho, pituus ja ilmeinen luuttomuus. Land oli viimeinen puhuja Deleuzea ja Guattaria käsittelevässä seminaarissa. Hän kuitenkin puhui siitä, miten hän olisi halunnut puhua nollasta, mutta ei löytänyt lähteitä. Alustuksensa ajan hän naputti kuivamustekynällä mikrofonin viereen niin, että hänen puheensa ymmärtäminen PA-järjestelmän avulla vaikeutui. Hän muutti istuma-asentoaan jatkuvasti ja

vaikutti jokaisessa asennossa yhtä ryhdittömältä. Hän ei käyttäytynyt niin kuin mies, jolla on maine.

Keskustelin Landin kanssa. Olimme yrittäneet kertoa vierailustamme etukäteen sähköpostitse, mutta Land kiisti saaneensa tietoa. *My computer's been lying to me*, hän totesi. Pitkän keskustelun päätteeksi ystävällinen Land sanoi, että minun tulisi kirjoittaa jotakin sellaista, mikä saisi mahdollisimman huonon vastaanoton. Aina en ole epäonnistunut.